

SZÉKESFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.
Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 8 frt. — kr.
Fél évre 4 frt. — kr.
Negyed évre 2 frt. — kr.
Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítőre: Megrendelőnkől 4 — nem megrendelőnkől 6 kr-ért igrtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felvesznek Budapestben: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Hasenstein & Vogler, H. Schatek, Oppelik L. és Mosse Rudolf. — Frankfurtban: Daube & Comp.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) címzendők: — a lap ára, hirdetmények és a hirdetmény díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyitlitterben megjelenő közlemények után négy hasábos petítőért 10 kr. úzetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Bucsuszó.

Még csak néhány nap a folyó évből s azután azt énekeljük

„Eszteideink elavulnak,
Mint az árnyék mind elmulnak.”

Az évek mulandósága eszmerokonságnál fogva eszembe juttatja, hogy az általam szerkesztett e lap napjai is megszámlálvák s most veszi a nyájás olvasó az utolsó számot.

A haldokló esztendő sirja felé közeledünk, az a kérdés megtettük e kötelességünket?

Minden ember előtt Isten után legszentebb a haza. Kérdjük meg magunktól, hogy a mikor a haza áldozatot kívánt, felhívtuk-e olvasóinkat lelkes szavakban, hogy vigyék meg az áldozatot az oltárra, önként, kötelességérzetből s lett-e eredménye esdő szavunknak?

Az emberiség egy nagy család, melynek mindnyájan tagjai vagyunk. Ha szenved, nyomorog, bajainak egy része mienk is, szenvedéseiben mindnyájunknak osztozni kell. Kérdjük meg magunktól, hogy ha üdvözítőnk kicsinyei közül csak egyet is szenvedni látnunk vajjon esdő szót emelünk-e, mely a szenvedőnek adja a szegrek meg kenyerét az éhezőknek s oszszák meg melegjüket a didergőkkel s lett-e eredménye esdő szavunknak?

Az iskolák a tudomány veteményes kertjei, ott nevelkednek a község, az ország cszlopjai. Kérdjük meg magunktól, hogy ha a nevelés szent ügyét kelle pártolni; ha a hanyagságot, a visszaéléseket kellett ostorozni, felszólaltunk-e kellő időben s lett-e eredménye esdő szavunknak?

A jótékony egyetek s intézetek olyanok a társadalomban, mint az ut szélére plántált terebély fák. Ezekbe menekül az élet terhei alatt összerokadt öreg, hogy kipihenje az átélt fáradoalmakat. Itt talál menhelyet a sors csapásai által összeruzott ember, hogy vesztéség fájdalmi enyhülést nyerjenek; itt talál ápolást a magával tehetetlen beteg, a ki felé nem nyulnak rokon kezek; itt talál rokon szivre az árva. Kérdjük meg magunktól, lelkünkön viseljük-e ezen intézetek ügyét, serkentettük, buzditottuk-e olvasóinkat, hogy nyissák meg erszényöket, hogy járuljanak áldozataikkal a szent ügyhöz s lett-e eredménye buzditó szavunknak?

Mi e feltett kérdésekre nyugodt szívvvel — igent — mondhatunk. A „Székesfejérvár” megtette kötelességét és soha sem szegyenlheti multját, mert a haza, vallás, emberiség, közjó ügyét híven szolgálta s büszkén elmondhatja, hogy lelkesítő szava soha sem volt pusztában elhangzó szó, mert a mit mondott, szivből jött és szivhez hatott.

Van még egy másik büszkesége is, s az, hogy bár az igazságot szolgált, soha érdeket, vagy személyt nem sérgált s paraszat nem gyűjtött a róla fejeére.

„Ez a szent forró köszönetet mondok azoknak, a kik a szent ügyt támogatták; még forróbbat azon keveseknek, kik szellemi támogatásuk által megkönnyítették nekem a szerkesztés nehéz gondjait s lehetővé tették, hogy néha pihenhettem.

Midőn letenném tollamat, azon keveseknek, kik talán távoznak, azt rebezem — Isten veletek! — A nagyobb résznek reményem azt mondhatom: — a viszontlátásig.
Boross Mihály.

Kiadói utószó.

Kilencz éve annak, hogy Forster József felszólításomra e lapot megindítá, mely rövid idő után tulajdonomba ment át.

Az eszme új, de hiánya régen volt éreztető s így nem is csoda: a lap a mily szerényen lépett fel, mégis prosperált, ugyanarra, hogy rövid idő mulva képes voltam megnagyobbított alakban, gazdagabb, változatosabb tartalommal, s később hetenként kétszer is megjelentetni.

A cél, mely e lapok kiadásánál előttem lebegett: azzal egy, a társadalomnak, a közéletnek mindenkor hasznos lapot adni, mely hű tükre legyen anyagi s szellemi életünknek, pajzsa jogainknak, védője mindennek mi szép és nemes; hogy abban mindenki fellelje, mit keres; hogy legyen az a közönségnek tolmácsa, tanácsadója s végzett munka után szórakoztató barátja.

S hogy ezt elérjem áldozatoktól sem riadtam vissza, bizonyítja annak kilencz éves fennállása, mely idő alatt az általam oly szeretettel ápoltt lap nemhogy hasznot nem hozott, de ha a reáfordított időt — mit melleseg üzletemtől vontam meg — s a fáradságot számba veszem, mellette tetemesen károsodtam.

„Ez a közönség van nyvatva. En önerzetemnek hiszelgek azzal, hogy azt eddig fentartottam, s hogy vele a helyi sajtót megalapítottam.

Most pedig hálás köszönetemet fejezem ki mindazoknak, kik e lapot szellemileg s anyagilag támogatni kegyesek voltak s maradtam

Sz. Fehérvár, 1879. decz. hó 27-én

teljes tisztelettel

Klökner Péter, könyvtáros.

Emlékirat

a magyar ipar fejlesztése érdekében.

Gróf Zichy Jenőtől.

(Vége.)

Tagadni nem lehet, hogy a kezdeményezés nem épen könnyű; de hisz ép a nem könnyű dolog nemesíti a férfit! Ép a nem könnyű dolog végzésére hivatottak azok, a kik születésüknél fogva is már a nemzet élére helyezték.

Minden új vállalat, de főképp az iparvállalatok bizonyos időt át kitartást igényelnek, de akkor azután meghozzák a kívánt biztos hasznót. A kezdeményezésnek ezen nehézségét különösen gazdag főuraink hivatják legyőzni, s ha hazafias gondolkodásuk ezen tárgyra figyelmessé tétetik, lehetetlen, hogy tevékenységüket az iparfejlesztés hálás teréről elvonják. Főurainknak az ipari tevékenységbe való vonása egyik sarkpontja azon törekvéseknek, a mely az ipar fejlesztésénél szem előtt tartandó.

Hasonlót kell mondanunk egyházi nagyjainkról is. Főpapjaink nagy része helyzetüknél fogva gazdag, vagyonos főurak. Nem lehet föladatunk főpapjaink gazdálkodását közelebbről megvizsgálunk. Annyit azonban meg kell említenünk, hogy főpapjaink gazdag fekvéseiken az ipari vállalatokra eddig figyelemmel nem voltak. Talán visszásnak tetszik a kívánás, iparunkat akarjuk tenni az egyházak szent ügyének megvédése mellett, az anyagi tér, a haszonkeresés terére kívánjuk őket vonni?

Ha azonban meggondoljuk, hogy hiszen, mint földbirtokosok, mint erdőtulajdonosok, mint állattenyésztők, mint bortermelők már eddig is a vállalkozás terén állnak, hogy tulajdonkép már azért, mert a nemzeti vagyion egy részét, gazdag földterületeket birtokolnak, haszonkereső foglalkozásra vannak

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A kéregetőnő. *)

— Néprománusz —

Vigan pattog a tűz a gazda konyháján,
Kék füst száll a légbé a ház kéményéből;
Rendén van az udvar, az istálló gőzöl,
Telél a jószág, s benn mulatnak egyvegből.

Nagy itten a jómód, nagy itten a vigás,
Nincs szeri, se száma a vendéglátásnak,
És ez így meg régtől, sok esztendő óta,
A hogy Márton gazda lett ura a háznak.

A szomszédok pedig, a kik mindezt látják,
Nagyokat sóhajtnak, suttogva beszélnek,
S a mi ebből eljut jó Márton gazdáig,
Ő azt is nagyhetykén eszeri a szélnek.

Tudja egész világ, tudja egész helység,
Miként jutott ahhoz deli Márton gazda:
Szegény ember volt ő, csak tarisznyás zsellér,
S kenyerét úgy adta másoknak a haszna.

Dolgozott s így élt meg élete párjával,
A kit egy szép napon elüzött magától;
Kevés idő telt el, mikor csakhamarján
Egy tele, bő ház lett a szűk tarisznyából.

Dolgát az Úristen egyszerre fölvitte —
Dehogya az Úristen! ez csak olyan mondas,
Mert bár ettől kezdve ő lett első telkes,
Boldogabb volt nála az utolsó kondás.

Boldogabb bizony, hej! mert szemet vetett rá
A megholt bírónak híres felesége,
A ki esztét vette jó Márton gazdának,
Minek lakodalom lett aztán a vége.

S bár e lakodalom soha sem ért véget,
Nem irigylt szegény Márton gazdát:
Minden ember tudja, hogy az új menyecskét
Szívéhez csak annyig lógóként akaszták.

*) Mutatványul a „Képes Családi Lapok” f. 6. november 16-iki számából. Szerk.

Hej! az a sok telek, fehér ház és jószág,
Az vette el esztét, nem is az az asszony;
Ezek jóvoltából foly a vigás most is,
De nincs öröm, mit a sors meg ne akaszson.

S főképp ily örömet!... Im a pitvar-ajtón
Éhezön, dideregve, megtört nő jelen meg,
S emlegeti halkán az Isten irgalmát,
Mi ha van Istennek, nincs az embereknak.

Egy jóllakott cesléd rivall rá belülről:
„Takarodjék, — úgymond — nem érünk rá
mostan!”

Hanem a szegény nő, szemeit lesütve,
Csak kér, csak esedez s állva marad ottan.

Állva marad, mignem kilép Márton gazda,
Egyet lép előre, azután megdermed,
S nézi, nézi ezt a rég nem látott képet,
S azt hiszi, hogy mindjárt a szive reped meg.

„Egy kis alamizsnát!” — eseng az szalden —
Márton gazda hallja s összeszorul ajka,
Morzsolja markával két ingujja végét...
Morzsolja, míg kitör egy kinos sóhajba.

S félre néz, bár ott áll... lép egyet, de hátra...
Majd ismét reá néz, oly szivesen, szépen,
Aztán oda rohan, ráborul s zokogja:
„Én édes, egyetlen, első feleségem!”

S veszi a tarisznyát, veszi azt a régit,
— A kamrán úresen szögre volt akasztva, —
S megtogva kezét a kéregetőnőnek,
Búcsútan vele megy, megy-megy Márton gazda.
Benedek Aladár.

Homonnay Ilona.

(Történeti elbeszélés.)

Heberliné Dénestől.

IV.

A rablótanyában.

Elhagyjuk a megszorodott anyát s felkeressük Ilonát gyászos fogságában.

Ha az ember Rozsnyó felé ment, Rozsnyóig mindenütt a rabló-lovagok által fel-

égetett falvak és várak romjaival találkozott. Egy ily rom szolgált Emizláv rabló-félszékül. Lépcsőn kell mélyen a földbe lemenni, egy nagy földalatti terembe érünk faláról mécses függ alá s borítja el fényével a termet. — Kerek köaszta áll egy fal előtt és az asztal körül néhány kopott bارسonszék.

Ott ült Emizláv és Ilon.

— De hát hol vagyok én? kérdé Ilon, a rablók tanyájában-e, vagy daliás magyarok között?

— Kegyed kedves Ilon nálam van, mondá tiszta magyarsággal Emizláv, (mert akkor tájban többen igen jól beszéltek magyarul a cseh rabló-lovagok közül). Igen, nálam, ki kegyed első pillantásán örültnek látszott. Bája elárasztá szivemet, szende arcának rózsái ábrándokba ragadtak. Én kegyedet szeretem! Oh ha szivembe tekintene, meglátná az igaz szerelem tűzét lángolni!

— E rideg falakban megütőköző pusztá elhaló szavak ezek! Az ilyen szerelem nem is szerelem! Fellengző szavakban csak a se ide, se oda féle emberek beszélnek!... Kegyed ne ábrándozzék, üzze el ábrándjait, hisz ugy is rideg kebelre talál!

— Nevetséges! én önt szeretem!

— Igen, ha velem jól fognak bánni, becsülni fogom önt, de ne értsen félre, mintha szerelmet éreznék kegyed iránt! szólott Ilon.

Emizlávot meglepte e visszautasító beszéd, egy hölgytől; de nem tehetett semmit, ő e hölgyvel szemben engedékeny volt.

— Gondolja meg kedves Ilon!... Igen, az arany!...

— Mind csak rabolt tárgy!...

— Mily vád ez! Szent Jánosra mondom, ha ezt férfi mondja, fejével lakol!...

— Képzelen engem férfinak, öljön meg, az én sorsom akarátának van alárendelve.

— Ah! azt soha sem tenném! de ha makacssága szivem haragjának tüzeire elajtat ontene, nem kezeskedhetem, hogy fékvesztett dühömben töröm járja angyali szivét!...

— Csak rajta, rajta! Jobb előbb, mint utóbb. Reám nézve az ön szavai soha sem fognak hatást gyakorolni!...

— Kegyed jó Ilon nagyon makacs, s így kénytelen leszek a jó barátsággal felhagyni. Azaz őszintén szóljon, ki az ön jegyese?...

— Törökhalmy Aladár!...

— Törökhalmy?! Emizláv e szó hallatára dühösen ugrott fel. — Átkozott legyen e név, ő az, aki minket üldözött a nyomorult!...

— Ah! mily dicsteljes vitézség ez!...

Rajta kedves barátom! folytassa!... Ez öntől nagyon szép!... Jelenlétemben ily ocsmány szavakkal illetni azt, akit oly hön szeretek... Vonja vissza szavát!...

— Ilon! kegyed Ilon gunyolódik!...

A nőnek mindenkor szerénynek kell lenni. Ily makacs fővel soha sem volt szerencsém!

— De nekem sem ily vitész szerelemmel!... Utoljára mondom, vonja vissza szavát!

— Nem én, soha!... E percben oly kellemetlen simogatás felelt a szóra, hogy Emizláv szeme káprázott.

— Előre! Bélián! Flórián! El e nővel!

hivatva: kívánásunk nem fog visszának tetszeni.

Avagy mily különbség van abban, hogy most a tőzsei jelentésekben a primatiális gyapjúról találunk feljegyzéseket, és ha talán a jövőben primatiális posztórol látnánk említést tőve? Avagy hogy most a veszprémi püspök borai praemiáltnak a jövőben a veszprémi püspökség által termelt borkó kapna az iparkiallítások kitüntetését? Avagy, hogy most a kalocsai érsekség szépen tenyészett szarvasmarhákkal tündöklik a jövőre helyesen berendezett sajt- s tejgazdaságának terményeivel lepné meg az országot?

Főpapjaink, mint az ország földbirtoka egy részének művelői, mint gazdag, vagyonos tagjai a nemzetnek csak kötelességüket teljesítik, ha a kezelésükre bízott vagyont gazdaságosan értékesítik s ez által nemcsak saját vagyoni helyzetüket tartják jó karban, hanem a nemzet javára és vagyonosodására is dolgoznak. És ha ebbeli törekvésükben a közgazdaság követelményei szerint nem egyedül mezőgazdaságot, hanem iparos tevékenységet is fejtenek ki papi állásukon, főpapi méltóságukon a legkisebb csorbát sem ejtik.

Főpapjaink még egy tekintetben nagy szolgálatot tehetnek az országnak az iparfejlesztés és egyáltalában az államgazdálkodás szempontjából. És ez tulajdonképen semmi áldozatot sem követelne, hanem egyszerűen az eddigi kiadás más célra fordításában állana. Főpapjaink jelenleg évenként nem megvetendő összegeket adnak jótékony célokra és a szegények feljegyezésére.

Azon evangéliumi parancs, melynek követésében ezen eljárásuk gyökerezik, ép oly teljesítették, ha a jótékony célokra és a szegények számára szánt összegeket hasznos támogatásra fordítanak, ha ezen összegekkel kezdő iparokat segélyeznek, új iparágak életbeléptetését előmozdítanak. Mert ez által a szegénységet alapjában megfojtják, elhárítanak részben a szegénység keletkezését s így sokkal jobb és előnyösebb módon érnék el az eredeti célt, mit most alaminálisan osztogatása által. Főuraink ép úgy, mint főpapjaink, helyzetükkel és a nemzeti törzsvagyonnak kezelésük alatt levő nagy tömegnél fogva kötelességük szerint az iparfejlesztésre vannak utalva, ha egyáltalában vagyonukat biztosan fenntartani és gyarapítani óhajtják. Mindkét rendbeli nagy uraink nemcsak kezdeményezés, segélyezés és példanyújtás által, hanem nevezetesen telepítvények által nagy szolgálatot tehetnek az országnak, ha bizonyos területeket alkalmas föltételek mellett akár idegen, akár saját honosainknak (északmegyei föltöknak, székelyeknek) átengednének s ekkép igyekeznék népünk csekély számát varapikuraink, mint fogyasztók, mint fényezésben élők is nagy szolgálatot tehetnek az ország iparának, ha szüksegeiket megrendelésénél az ország iparosait s nem a külföldet pártolnák. Nagyuraink azon helyzetben vannak, hogy talán a drágábban termelő belföldi iparnak esetleg a külföldnél drágább cikkeket mégis megvehetik a nélkül, hogy ezért vagyoni tekintetben fogyatkozást szenvednének; s így a hazai ipar virágzására jó hatást gyakorolnának.

A mit egyesek nem tesznek, vagy a

minek végrehajtásánál anyagi erejük túlságosan igénybe vétetnek, vagy hol okvetlenül több oldali tevékenység, több oldali ismert és fáradozás szükséges: ott a társas működés, a társaság van hivatva az egyesek helyébe lépni. Társulatok a — szó tagabb értelmében — hatáskörben működhetnek az ipar fejlesztésére, a mint tényleg már léteznek is hazánkban nagyszámú iparvállalat, még pedig nagyrészt részvénytársaság alakjában. Kereskedelmi törvényünk a megnyírtre lehet, gondoskodott arról, hogy a részvénytársulatokkal majdnem mindenütt s nálunk is jelentősköz visszaéléseknek eleje vessék s így ezen alaknak egyes vállalatoknál leendő alkalmazása nem veszélyes. Tőkeszegény országban pedig kétségkívül a tőkének részvények utján való beszerzése mutatkozik előnyösnek.

A társulat különösen azon esetekben ajánlatos, melyben az egyesek ereje valamely közhasznú cél elérésére nem elegendő és oly esetben, melyben feltehető, hogy magánvállalkozó nem találkozik. Párhuzamosan a társulati gyárak alapítására irányított törekvéssel, a hitelforrások megszerzése és megnyitása érdekében is tevékenységét kellene kifejtjen. Gyakran hivatkozhatunk arra, hogy hazánkban az ipar hátramaradásának főoka a hitel és a tőke hiányában rejlik. Elismerjük, hogy ez igaz és javaslatokat is készítnék a hitel kibővítése és tőkék bevonása tárgyában. De nem hallgatjuk el azon meggyőződésünket, hogy e törekvések sokkal jelentősebb siker által koronázhatnának, ha a tőketalajdonosoknak hitelképes tárgyakat volna képesek nyújtani. E nézet helyessége mellett szól azon tény is, hogy a fővárosi maion- ipar olcsó hitelt élvez, s hogy annak váltóit évek óta szívesen számították le a bankkamatláb alatt.

Egyes nagyobb ipartelepek létesítésén kívül különösen társulatok volna hivatva oly vállalatok alakítására és vezetésére, melyek az iparnak közvetve nagy előnyére válnának, az által, hogy az ország közgazdasági állapotát előmozdítanák.

Ide sorolhatók mindenekelőtt a közraktárak alkalmas előlegezési alappal dotálva; nemcsak mezőgazdaságunk, hanem az ipar is, egészen más mervekben fejlődnek, ha az ország különböző terményei rendszeresen biztos helyeken lennének elhelyezhetők, és ha a termelő kész terményére legalább is aránylagos összegig pénzfelvételt kaphatna. Hasonló nagy horderejű szolgálatot tehetne a társulati alak az iparnak az által, ha az ipartermekek kelendőségének előmozdítása céljából bizományi és előlegezési üzletet (Vorschussgeschäft) létesítené. Társulatok főadata volna egyszerűen az ország vizeit, alkalmas előlegezési alappal dotálva, a kenu értékre emelni és ez által ezen elemek veszélyességét megszüntetvén, annak célszerűen fölhasználható erejét a mezőgazdaságnak, gazdasági iparnak retőntözés, rizstermelés, kertipar stb., és a gyárparnak megszerezni. Ez országos általános vizszabályozási és csatornázási tervet készítése különben a kormány feladata volna.

Társulataink között nagy szerepet játszottak eddig a bankok és különösen a takarékpénztárak. Ha mindazonáltal az ezen intézetek által gyűmölcsözőleg elhelyezett

tőke rendelkezését keressük, azt tapasztaljuk, hogy annak legkisebb része fordul az ipar felé. Pedig — komolyan megfontolva a dolgot — a rendelkezésre álló s gyűmölcsözőt kereső tőkéből csakugyan sok, meglehetősen improduktív célokra fordítatik. — Korántsem szándékunk a takarékpénztárainknak azon eljárása ellen szólalni, mely szerint ők pénzüknek nagyobb részét ingatlanokba fektetik. Ezt mi mezőgazdasági országban félig-meddig még takarékpénztár nevét viselő pénzintézeteknél is tűrhetők véljük. De igen is fel kell szólalni az ellen, hogy az iparos vállalat nem kap könnyen pénzt! És ezen irányban reformot kezdeményezni, e tekintetben újítással fellépni, ez képeznék hiteltintézetek, takarékpénztáraink legszebb feladatát. Végül sajnosan tapasztaljuk, hogy iparosaink s főképp kézműveink körében a szövetkezetek (Genossenschaften) és pedig sem a fogyasztási sem pedig a productív szövetkezetek nem tudnak gyökeret verni, pedig a külföld tapasztalatai az efféle társulások kiváló előnyét kézzelfogható példákkal bizonyítják! Ezen szövetkezeteket életbe léptetni, ezeknek tért szerezni okvetlenül szükséges, ha iparosaink haladását óhajtjuk. Kereskedelmi törvényünk gondoskodott arról, hogy az ily szövetkezetek alkalmas jogi állást foglalhassanak el, tehát csak a szövetkezetekbe lépésközül függ a kész előnyöket élvezni, és szövetkezeteket alakítani.

V.

Az iparfejlesztés tekintetében a legnagyobb feladat azonban az államra hárul. És pedig nemcsak azért, mert az állam a nemzeti élet leghatékonyabb tényezője, hanem különösen azért, mert hátramaradt országokban a fejlődés útja elé gürdülő akadályok oly nagyok, hogy azoknak elhárítása az állam tevékeny közreműködése nélkül alig képzelhető.

Mielőtt a tulajdonképi állami teendők fejtegetésébe bocsátkoznánk, meg kell említeni, hogy az állam természetesen mint magán gazdaság is tekintetbe veendő akkor, midőn tényleg a magán gazdaság jellegével működik. — Így például, mint földbirtokos, mint erdőtulajdonos, mint iparos és gyáros. — Ebbeli minőségben az állam ugyanazon kötelességeket tartozik teljesíteni, melyeket főurainktól követeltünk, sőt e részben az államot a példaadás és kezdeményezés némes feladata is különösen megilleti. Hasonlókép fontos szerep jut az államnak, mint fogyasztónak, és ha főuraink és főpapjaink hazafias érzületeire támaszkodva, azt követeltük, hogy szükségleteik fedezésénél belföldi ipart vegyék igénybe, az államnál már nem maradhat el az a kötelesség, hogy hasonló szempontja is rendeli a szükségleteknek ily uton való kielégítését.

Mert az államra koránem az az előnyös, ha szükségleteit verseny útján legolcsóbban ajánlkozó külföldi iparostól szerzi be, s ezen verseny folytán a külföldi iparosok munkaserejét növeszti, neki az országban iparozzikkének kelendőseire nézve már az által is, hogy nagyobb megrendeléseket tesz, utat nyit és ezen művelete által a belföldi iparost, ki a belföldi nyersanyagot feldolgozza és belföldi munkásoknak ad

foglalkozást, ki az ország kinasztárába fizeti adóját, működésében akadályozza és esetleg tönkre is teszi.

Ha a belföldi iparos netalán drágábban szolgáltatná is az illető cikkeket, az által, hogy ezen szállítás következtében munkája van, több munkást foglalkoztathat, nagyobb évi forgalomra tesz szert, az adófizetési erejét gyarapítja s így az államnak más téren kárpótolja azt, ha ez esetleg az illető cikkek árában többet fizetett. Nem is említjük azon közgazdaságilag nagyon is számba veendő előnyt, hogy a belföldi productív erők ily módon hatalmasan fejlesztenek, s így a vagyonosság, ezen a nemzeti életben oly nagy jelentőségű tényező nagyban támogatottatik.

Csak hogy az államnak ebbeli eljárása rendszeresen eszközöndő, a kapkodás e téren többet érthet, mint föltetni lehetne; mert sehol sem könnyebb a visszaállítás, mint ép e téren.

Nálunk évek óta követeli a törvényhozás, hogy az állam bizonyos szükségleteit (jelesül papirosban) belföldön fedezze. — A kormány jóhiszeműleg ki is szokta kötni a belföldi gyártásnak föltételét s ime legtöbb cikkben most is külföldi iparosok, természetesen belföldi közvetítők segélyével, szállítják a legjobb cikkeket! Itt erőteljes ellenkezés s a belföldi iparosságnak közreműködése szükséges.

A magyar állam roppant földbirtokánál fogva leginkább van hivatva az oly gyakran s mindig hangzatosított gyér népesség elenszeréről gondoskodni; nagy gazdaságain leginkább életbe léptethető a telepítvényeket, leginkább gondoskodhatnák arról, hogy a ritka népességű vidékek lassankint munkás és jórávaló polgárokkal teljenek meg. Mit érnek a latifundiumok, ha néptelenek és vesztességgel, vagy csekély jövedelemmel gazdálkodók rajtok a hatalmas állam! Mintagazdaságok, népes vidékek teremtése, ez legyen az állami birtokon a jelszó és a későbbi évek bizonyítani fogják, hogy a helyesen eszközölt telepítvényeken a munkás lakosok csupán adó fejében többet szolgáltatnak az államnak, mint a mennyi tiszta jövedelmet élvezett előbb a saját gazdálkodása által.

Mind az új telepítvényeken, de különben is már a jelenlegi gazdaságokban a munkaerő jobb és intenzívebb értékesítésére gondot kellene fordítania az államnak és e részben kivált a házi ipar terjesztésére és fejlesztésére kellene törekedni, mely állami támogatással, de kivált a társadalmi erők igénybe vétele folytán már is szépen halad nálunk; de állami birtokainkon vagy állami bányáinkban a házi ipar fejlesztése érdekében példaadóig törekedni. Pedig ha valamiképp szorgalmasan (sőt takarékos népre és munkásra akarunk szert tenni, ezt csak úgy érhetjük el, ha a téli hónapokon majdnem teljes téletenségre kárhoztatott mezei munkásainkat épen téli munkával látjuk el, ha nekik alkalmat nyújtunk az ipar terén is kenyér keresésre, munkaserejük értékesítésére, keresetképességük előmozdítására; s ez által az ipar számára is munkásokat képezünk.

A viszonyokhoz alkalmazott házi-ipar szervezet azután az egész vidékre áldásos

börtönbe vele, hadd puhuljon meg! Hadd változzon meg egy kisé!

Erre két fegyveres cseh lépett elő és megragadták Ilont.

— Flórián! te vagy-e! vagy szemeim csalnak?... —

— Én igen is drága kisasszony!

— Tehát te voltál az áruló?! Tudom, hogy ti Wallgatha és Komoróczy szennyes ivadékaik vagytok, vigyázzatok nehogy a végzet itt is felaláljon benneteket, nehogy itt is sujtson.

— El vele! kiáltá Emizláv.

— Isten önnel kedves szerelmem!...

Jó mulatást!... A viszontlátásig!... El ne feledkezzék kedves egyetlenéről! Ezzel elvitték Ilont egy homályos fényű lámpás által világított tágas börtönbe. Nedves falak között találta magát Ilon. Letérdelt, egy hó fohászt bocsájtott fel az eget urához, hogy mi hamarabb ragyogjon fel neki a szabadság fényes napja, s jöjjön el a bünsöket büntető láthatatlan végzet!...

V.

A szabadtó.

Ilonát börtönében magára hagyjuk, hanem Homonnayt keressük fel. Homonnay már haza felé tért a táborból, midőn visszaérkezett a hírnök, a várból. Setét szavakban ecsetel é Ilon elvesztését, s hogy kétségtelen, melyszerint a cseh rabló-lovagok rabolhatták el, valamely furcsa csel által. Mindnyájan megrendültek hallatára. Aladár egymaga akart távozni, hogy felkeresse ocsmány fészkeit. De egyedül nem engedé

el Homonnay, hanem elindult a tábor, hogy talán az utolsó ivadékaik a rabló-lovagoknak kiirtsa.

Rozsnyó felé vette útját a tábor, s attól mintegy két órányira megállapodott. Felkutattak minden romot, de mind hiába. Egyszer egy már jóformán csak mohos kőhalom alól szent énekek ütötték meg Aladár fülét. Kalandos természete nem engedte megnyugodni, még az egész romhalmazt fel nem kutató. Mintegy 30 embert vévén magához a legbátrabbak közül, elindult a rom felkutatására. A repedt, dűledező falakon át több szobákat pillantott meg koromsziszleteivel, mely arra engedte következtetni, hogy ez egy magyar főr vára volt valaha. Beljebb, legbeljebb haladván, roppant kötömegből egy halom állott egy szoba belsejében. Elpusztítá onnan a köveket, s egy négyszeg lapot látott gondosan hozzá illesztve a földhöz. Felemelte e lapot, és előtte egy lépcsőt pillantott meg.

— Maradjatok itt! e fonalat Szerendi ide illeszttem kardod markolatjához, s ha megfogom huzni, akkor jertek segélyemre! szölt Aladár. Ezzel odaillesztá a fonalat s lefelé haladt a lépcsőkön. Vagy nyolczvan fokon haladt lefelé, midőn a lépcsőzet kissé jobbra kanyarodott. Ő is jobbra fordult, s gyenge, a falrészeken átsugárzó mécses fény világítá meg helyét. Egy ablakot pillantott meg, oda ment az ablakhoz, s bepillantott. A nagy terem ablaka volt ez, ott állott Emizláv körül körben állottak társai, s épen a cseh mondából fennmaradt harczidalt énekeltek.

— Itt vagy valahára jó madár! Aladár meg rántá a kötelet, Szerendi jelt adott s mindnyájan követték őt. Leérvén a lépcsőn, Aladár megmutatá a számukra kijelölt helyet. Oda állítá embeireit, fenn Homonnay örködött, és éber figyelemmel volt arra, hogy a legelső zajra rögtön segélyükre lehessen. Aladár égvé a dűhtől, kirántá kardját s betaszítá a terem ajtaját. A rablók megkövülve állottak, magát Emizlávot is meglepte e váratlan látogatás, csak Belján heveskedvén, ellent akart állani Aladárnak, de emez lesujtá őt kardjával.

— Itt vagy nyomorult, szölt Aladár. Le a fegyverrel, mert mind a pokolba küldelek, nyomorult fajzatok.

— Fegyverre! kiáltá Emizláv.

— Fegyverre! kiáltá Aladár. Ha harczolni akartok, előbb velem vivjon a vezér!

— Azt hiszed te gyerkőcse, nem bir meg veled vezéri karom?! Lesujtalak első csapásra is!

— Előre átkozott! Ha elrablád Ilont! életeddel lakolj! Ismered-e e sisakot?... Igen?... —

— E sisak Béliáné volt!... Mi raboltuk el kedvesedet, de őt többé nem kapod! Vjj!...

Előlépett a két vezér, Emizláv hevesen hadanászott kardjával; de Aladár kiüté kezéből úgy, hogy egy rablónak fejébe furdott és menten holtan rogyott le. Most Aladár megforgatta a levegőben kardját, s a következő perczben, már Emizláv szívében járt, és a rabló-vezér élettelen terült el. Aladár szemei ragyogtak az örömtől.

— Előre, a láncokat! verjétek vasba őket, majd elbánok velök!... A megrémült rablók nem tudtak ellent állani, csak Flórián állt fellebb.

— Ah! téged is ismerlek jó madár! Majd veled más nyelven beszélék!... szölt Aladár.

Ha ismersz! ismerj meg jobban! Ezzel arczul csapta Aladárt. — Ez a tied!

Aladár megragadta őt, dűhében majd széttépte volna, de kétszeresen lánczoltatá meg őtet.

— S most Ilonámat vezessétek elő! szölt Aladár. Egy cseh, két fegyveres magyar kíséretében, megnyitá a börtön ajtaját és Ilon kiszabadult.

— Aladár!...

— Ilon!...

Ez volt az egész, mit a viszontlátás, a szabadulás perczében rebeghettek, helyettök a köny és a csók beszélt.

— Az Isten láthatatlan keze vezetett ide. Tán örökre itt kellett volna sinlődnöm szölt Ilon.

— Nem, felkerestelek volna bárhol is! S most fel e ronda fészekből, ti meg itt rothadjatok el, itt érjen benneteket az enyészet!...

Felmentek a rejtékből; Ilon atya viszontlátásán, s az atya leánya látásán, túl boldognak érzé magát s könyeket hullatott az elveszettnek hitt leány arczára.

tete
figy
ker
jele
össz
lom
mű
biz
rel
Pe
184
juta
máj
a
Eg
Br
utol
oly
kiv
futá
„De
szép
egy
ség
tetbe
benn
mód
nem
Előa
ran
nő is
neme
resk
is. A
lap:
mely
lap“
skéle
mind
csak
(a
muta
vadás
hoz
része
száma
gyob
kopás
erdők
zo
y r
1827
kori
leirva
Majd
akada
nak k
értes
bett
állam
nem r
is vad
Lovar
Verse
zesség
vadász
előfize
a „Va
hatvan
intézer
illo keg
daczára
nagysz
kegyel
kalmu
szebb
nagyo
veszünk
futása u
Lapunk
hirlapir
pályát
vidéki l
ban töb
Kilencz
bucsut v
ép ugy a
és hazár
— P
lenik me
társadal
törtökön
Egész é
évre 1 fr
Kálmán
— P
25-én, a
keresztér
megülni,

tetéből melegen ajánljuk gazda olvasóink figyelmébe.

*Lauffer Vilmos budapesti könyvkereskedő kiadásában igen jeles munka jelent meg: „Obornyik Károly szépirodalmi összes munkái” cím alatt. A ki az irodalommal folytonosan foglalkozott s annak működését figyelemmel kísérte: az előtt bizonyosan nem ismeretlen e név, mivel ő az irodalom majd minden ágát nagy sikerrel művelte. Irodalmi működését Vahot Imre „Pesti divatlapjában” kezdte 1848. előtt. 1843-ban az akadémia által 100 arannyal jutalmaztatott „Főur és pór” című drámája, mely írói nevét megalapította. Irta a „Messiás”, „Örökség”, „Nótelén férj”, „Egy kis kaland”, „Anyja és vetélytárs” s „Brankovics György” című drámát, mely utolsóban Egressy Gábor a szerep közben oly dicső halált halt. A „Pesti Divatlap” on kívül rendes munkatársa volt a „Hölgyfutár”, „Emléklapok”, „Divatcsarnok”, „Délihír”, „Budapesti Viszhang” című szépirodalmi lapoknak. Ez elsőtől megkezdte egy koszoruba gyűjtve veszi most a közönség a Lauffer Vilmos által kiadott 4 kötetben s olvasási vágyához képest talál bennök színművet, beszélyt. Gondolkodás módja drámáiban, mint beszélyeiben a legnemesebb, távol minden sikamlóságtól. Előadása élénk s folyékony, e szerint bátran ajánljuk nőknek, mert a legfiatalabb nő is pirulás nélkül olvashatja, sőt lelke nemesül. Megrendelhető minden könyvkereskedésben, nálunk Klöckner Péternél is. Ára?

*Beküldetett hozzánk egy új szaklap: a „Vadászlap” mutatóvároszám, mely a régi hírneves „Vadász és Verseny” vadászárszámát külön kiadása, mérsékelt áron. A 16 negyedre osztott lap minden szombat jelen; előfizetési ára csak 5 frt. egész évre, fél évre 2 frt. 60 kr. (a „Vadász és Verseny” 4 12 frt.). A mutatóvároszám igen tartalomszám: Téli vadászatok cím alatt az ország különböző részeiben éppen lefolyt nagy vadászatokról hoz számos apróbb tudósítást, a lövő vadak számával és a részt vettek neveivel. Nagyobb eredeti cikkek: a br. Ghillanyiak kopaszatai medvére és vadkanra a sárosi erdőkben; körültekintés a fővárosi vadhuszon. Igen jó magyaros ízű elbeszélés: a megyei hivatalos vadászati évadok 1827-ből; melyre P. ... kora bereghi vadászata. ... rüleg leírva az ottani főerdész ... A. által. Majd ismét egy tréfás vadászati leírva akadályokkal. Igen érdekes részletek vannak külföldi vadász szemléiben is; innen értesülünk, hogy Mous. Grévy és Gambetta a francia köztársaság két főállamférfia passionatus vadászok s hogy nem régiben az orosz nagyherceg fia náluk is vadászott. A szerkesztőnek mint a pesti Lovaregylet titkárnak és a „Vadász és Verseny” régi szerkesztőjének neve kezesség, hogy e lap mindég a legérdekesebb vadászati tudósításokkal fog szolgálni. Az előfizetési pénzek és mindennemű kéziratok a „Vadászlap” szerkesztőségébe, Pest, hatvani-utca, nemzeti casino II. emelet intézendők.

Hireink.

— A karácsonyi szent ünnepek illő kegyelettel tartattak meg. A nagy hideg dacára a templomokban folyton nagyszámú közönség jelent meg. A vallási kegyelet legszebb nyilvánulásai voltak alkalmunk találkozni. A második ünnepen szebb idő volt s a kellemes téli időt nagyobb számú járó-kelő közönség élvezte.

— Lapunk mai számával végbucst veszünk a közönségtől, mert 9 évi pályafutása után mai nap jelenik meg utolszor. Lapunk uttörő volt, mert a székesfejvári hírlapirodalom vele vette kezdetét, hosszú pályát futott át, melyhez hasonlólt kevés vidéki lap tesz meg s magában városunkban több mint 10 lap társra enyészett látá. Kilencz évi pályafutás után mai nap végbucst véve, minden jót és szépet kívánunk ép úgy a közönségnek, mint a megye, város és hazának.

— Jövő évi január hó elsejével jelenik meg a „Fehérvári Híradó” című társadalmi hetilap, hetenként kétszer csütörtökön és vasárnap. Előfizetési ára: Egész évre 6 frt., fél évre 3 frt. és negyed évre 1 frt. 50 kr. Az előfizetéseket Szammer Kálmán nyomdájába küldendők.

— Pauer János püspök ur e hó 25-én, azaz karácson ünnepe, melyet a keresztényvilág ritka kegyelettel szokott megülni, fenkölt szellemű egyházi beszédet

tartott díszes hallgatóság jelenlétében. A beszéd mindvégig leköté a hívők figyelmét.

— Mai számunkhoz veszik t. olvasóink a „Képes Családi Lapok” mutatóvároszámát, egyszersmind előfizetési felhívását.

— A karácsonyest, mint más években, úgy most is ünnepélyesen tartott meg. Nemcsak az egyházakat látogató a közönség s nemcsak ott volt fény és kegyelet, de családi körökben is megülett. Egyes intézeteink, mint más években, úgy az idén is a karácsonyest fényét ünnepélyességeikkel emelték.

— A monographia ügye. Hazánk városai s megyéinek nagyrésze gondoskodott vagy gondoskodik, hogy monographiája megírva legyen, csak a mi megyénk s városunk az, mely még e téren mitsem tesz. A közlébb Debreczen városa is intézkedett s az előleges lépéseket megtette, hogy monographiája rövid időn meglegyen. Vajjon mi mikor követjük már a sok szép példát?

— A korcsolya-egylet jégmezeje ismét látogatott volt s meglehetősen közönség gyűlt össze. A téli idény alatt a társas élet a jéghideg mezőn olvad össze.

— A veszprémi fiatalok által az ottani nemzeti kaszinó helyiségében 1880. évi január 14-én bál és január 31-én reunion fog rendeztetni, mindkettőre városunkból is fognak átrándulni.

— Tamásy József kitűnő hazai népszimfő-énekes szereplését ugyancsak nem kellőleg támogatta a közönség. Fellépte alkalmával alig pár előadón volt közönség, rendesen azonban kevesen jelentek meg. Az idők szomorú jeleit mindenütt tapasztaljuk a köz- és magán-élet terén egyaránt.

— Gróf Zichy Ödön végpercei és haláláról érdekes közlemény-sorozat jelent meg a „Pesti Napló” közlébbi három számában Koller János adonyi esperes-plebánostól, mely közleményben számtalan a nagy közönség által még nem ismert részlet lett közzé téve.

— A borászat 1879. évi állapotáról jelent meg egy érdekes és tanulságos közlemény az „Egyetértés” közlébbi számában. Ezen közleményből közöljük a reánk vonatkozókat: Fehér-Veszprém-Tolna borvidékén általánosságban mennyiségre nézve a termés jól sikerült; az elsőrendű hegyeken a minőség is kielégítő. Így pl. Szegzárdon a must több helyen 24%, Moórótt 26—27% cukortartalmat is mutatott. A székesfejvári termést a jég majdnem tönkretette. A mennyiség a 300,000 hektolitert is eléri s így több mint átlagtermése. A tolnamegyei veres borok meglehetősen színesek is örvendenek, úgy, hogy a francziák festőbarnak veszik, mint szokták mondani: „Vin de trois couleurs.” A bor ára legalacsonyabb volt Földvár, Paks és Váal, Tabajd vidékén, legdrágább Szegzárd és Moór vidékén s így a két a minimalis és maximalis árak közt igen nagy latetideot vagyunk kénytelenek jegyezni. A borárak hektoliterenkint 3 frt. 50 krtól 4 frt-ig változtak. A borüzlet e mellett az előkelőbb promontoriumokban igen élénk volt, sok hírnevesebb községben alig maradt készlet.

— A kiállítás kiüntetési jutalmak kiosztása újabb hírek szerint január 18-ik napja körül lesz. Határozott megállapodás eddig még nincs.

— A fehérmegyei tantestület székesfehérvári köre f. évi deczemb. 23-án tartotta évi alakuló közgyűlését. Elnökké újból Janny József, alelnökké Greizinger Márton, jegyzővé Alföldi Lipót urak választottak meg. — Elnök többi között az Eötvös-alap minél szélesebb mérvű pártolását ajánlotta a kortagok jóakaratu figyelmébe. Értekezést tartottak ezuttal Alföldi Lipót a földrajz és Sziklay Gyula a paedagogia köréből. — Mindkét értekező alapos tárgyismeretről tanuskodó buzgósággal fejtette meg feladatát; s míg első az ő szabatos előadásában gyönyörűn csoportosította az összetartozó reáliát, utóbbi sok szép s megszívlelendő igazságot hozott a nevelészet talajából felszínre.

— Adomány. Tek. Hamary Dániel törzsorvos ur a helybeli önkéntes tüzlőtölgylet pénztárának 5 frtot kegyeskedett adományozni, mely nagylelkűségéért az egylet nevében halás köszönetemet nyilvánítom. *Deutsch Béla*, egyleti pénztárnok.

— Halalozás. Id. Salamon Alajos alapi birtokos ur, ifjú Salamon Alajos sárbogárdi kir. aljárásbíró édes atyja, Alsó-Alapon közlébbi hosszas betegség után elhunyt. Béke poraira!

— Jótékonyosság. Dr. Hamary Dániel honvéd-törzsorvos ur ő nga a főgymnasiumi segélyző-egyesület alapítókéje gyarapításához, nemes szive sugallatából, 10 osztr. ért. forinttal járulni kegyeskedett; mely nagylelkű adományaért az egyesület s a segélyzőndő szegény tanulók nevében leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. — Székesfejvárvárt, 1879. decz. 23. *Alaghy Dezső* s. k. tanár, a segélyző-egyesület felügyelője.

— Az országgyűlés elnökét meglópták. Szilágy József urnak a képviselőház elnökének volt egy inasa, kit azonban nem régiben szolgálatából elbocsájtott. — Ugy látszik a fin kevésbé tudta feledni a jó szolgálatot, mint volt gazdája az ő szolgálatait, mert gyakorta ellátogatott az elnök ur lakására. — Egy alkalommal épen olyankor jelent meg ott, mikor az elnök ur épen az országházban időzött s nem lehetvén személyesen szerencséseje, hogy némi jelét hagyja vissza látogatásának, egy külvárosi takarékpénztári betéti könyvecskét vitt magával. Az összeget fel is vette s vasutra ülve sietett Fehérvárra, — ott kedvesével találkozándó. De bár milyen gyorsan halad a vasut, tudvalevőleg mégis megszokta azt előzni a távirda s így történt, hogy a fizető midőn Fehérvárra érve kedvesének ölelő karjait várta a pályaudvarban a Szent Hermandad örökös karjaitval találkozott és ezektől meg sem szabadult mindaddig, míg a budavári „Fortuna” épületben más gondos kezek nem vették ápolás alá.

— Kinevezés. Keresztes Béla, városunkban is ismert fiatal ember, az állami alapítványi javaknál levő hivatalnok ellenőrré lett előléptetve s Pilis-Maróthra helyeztetett át.

— A 16- és szarvasmarha-tenyésztésre vonatkozó forgalmáról a m. kir. kereskedelmi miniszteriumtól érdekes kiadvány jelent meg. E szerint Székesfejvárvásárai a lóforgalmat tekintve a honi vásárok közt 3 helyen vannak. E vásárok lóforgalma átlagban 3000 db körül van.

— A megyei bizottság rendkívüli közgyűlése e hó 30-ik napján leendő, melyre ezuttal újra felhívjuk a bizottsági tagok figyelmét.

Felölös szerkesztő: Boross Mihály.

Hirdetések.

Huszonhét éven át jónak bizonyult!

ANATHERIN SZÁJVIZ

D^r. POPP J. G.
cs. kir. udv. fogorvosától

Bécsben, Stadt, Bognergasse Nro 2.

Minden más fogvizeknek eleibe teendő, mint övszer a fog- és szájbetegségek ellen, a fogak korhadása és ingová válása ellen, kellemes íz- és szaggal, a foghúst erősíti s mint hasonlíthatlan fogtisztító szer szolgál.

Hogy ezen közkeveltségű s nélkülözhetenné vált készítmény minden körök által megszereshető legyen, különféle nagyságu üvegekben kaphatók, és pedig 1 nagy üveg 1 frt. 40 krral, 1 középserű palack 1 frttal, és egy kis üveggel 50 krral.

Anatherin-fogpasztja, a fogak tisztítása és épen tartására, a kellemetlen bűz és fogkő elhárítására. — Ara egy üveg szelencének 1 frt. 22 kr.

Dr. Popp illatos fogpasztja, a legkitűnőbb épen tartására, a fogak tisztítására, a kellemetlen bűz és fogkő elhárítására. Ara darabonként 35 kr.

Növényi fogpor, tisztítja a fogakat, eltávolítja a fogkővet s a fogmáz nyér fehérségében. Ara dobozonként 63 kr.

Dr. POPP fog-olma, a lyukas fogak önkitaltására.

Illatos növényi szappanok az arcbőr szépségének, a hajjal és a ruhákkal szemben, s minden bőr tisztáltság ellen jónak bizonyult, lepecsételt eredeti csomagokban 30 krral.

Szives tudomásul!

A hamisítástól oltalmazás végett figyelmeztetjük a t. cz. közönség, miszerint az Anatherin szájjviz mindegyik palackjának a nyaka védjeggyel van ellátva (Hygea és az Anatherin készítmények czéje), valamint azonfelül még minden palack egy küllörítéssel van ellátva, mely világos víznyomatban a birodalmi sást és czéget tartalmazza. I.

Kapható: Székesfejvárvárt Braun József, Diebálla György, Broszman Elek, Pásztor Sándor, Say Rudolf gyógyszer. Szekérák és Hornyánsy keresk Lovasberényben Heisler Győző gyógyszer. — Moórótt Jency. — Palotán Würffl gyógyszer. — Veszprémben Guthard és fainál, Tuszkau M. és társa, Ferenczy gyógyszer. — Pápa Tschepen, Bermüller J. Szabó gyógyszer. — Duna-földvár Lukács A., és Kubányi S. gyógyszer. — Duna-Vecsén: Klinke gyógyszer. — Kun-Szent-Miklósban Tóth S. gyógyszer. — Polgárdin Kampis József gyógyszerárban.

Gabona-ár deczember 24-én.

100 kilogramm	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Tiszta buza	13	—	12	70	12	50
Kétszeres	10	—	9	80	9	60
Roza	9	50	9	40	9	20
Arpa	7	—	6	70	6	50
Zab	7	—	6	70	6	50
Kukoricza	6	40	6	30	6	20

!! Nyilvános jelentés !!
Egy nemrég csödbe jutott nagy játék-szer-kereskedés cső:Smag-goudnótsága által a nevelészek felosztása folytán az árak negyed áron fognak eladani.
A roppant olcsó áron
2 ft. 95 krért
utánvétel mellett mindenki megkapja a következő **58 darab** gyermekeknek s leánykának kiválóan kedves játékszert.
1 párisi variétes színház (teljes földszintessel).
1 buvez-láda. Egy bezárt törökbasat tartalmaz, ki megszökni akar.
1 Mikulás, ajánlatos karácsonra.
25 díszes karácsonfa-díszítés.
1 chinai, gépszert, mindig szorgalmatos.
12 díszes gyertyatartó.
1 japáni kiosk, egy éneklő kolibrival.
1 Bajazzo, mindig működik.
1 fekete ördög, mindig a nyelvit mutogatja.
12 tarka-gyertya.
1 baba kocsi.
1 római-fogat.
Ezen **58 darab** csak **2 frt. 95 krért** kapható, ezenkívül **egészen ingyen** adunk még
4 finom acélmetszetű képet, melyek csinos szobadíszek s ajándékoknak is alkalmazhatók.
A megrendelések e cím alatt küldendők:
An das Exporthaus internationaler Waaren
Wien, Stadt, Heinrichshof, Magazine 8—9.

!! Majdnem ingyen !!
Legutóbb bukást szenvedett nagy angol-britanniai ezüst-gyár tömeggyártókat megbiztatunk, — hogy a következő 42 darab finom **britanniai-ezüst tárgyakat** csak szállítás-díj és egy negyed részüké azaz **6 frt. 75 kr.**
előleges beküldése mellett vagy utánvétel eláruljuk, és pedig:
6 db kitűnő jó szettai és valódi angol aczélpengével
6 „ legfinomabb villa britannia-ezüst egy daraból
6 „ nehéz britannia-ezüst evőkanál
6 „ britannia-ezüst kávékanál a legjobb fajtából
1 „ tömör britannia-ezüst tejmérő
1 „ nehéz „ „ levesmérő
6 „ „ „ „ kóstortó
6 „ angol Victoria — tálcza
2 „ díszes britannia-ezüst gyertyatartó
1 „ brit. ezüst asztali csengetyű
1 „ „ „ theaszürő.
42 darab.
Mindezen tárgyak a legfinomabb britannia-ezüstből készütek, melyek a világon az egyedüli érem, — mely Brükke fehérr marad és a valódi ezüstből 20 évi használat után sem különbözethető meg, melyekért **kezkeskedve** lesz. Czég és egyedüli megrendelő hely a cs. kir. osztr.-magy. vidékekre:
Főraktára az angol britannia-ezüst-gyáraknak:
Blau & Kann,
Bécs I. Elisabethstrasse Nro 6.
Pontosan utánvétel küldetik. — A postaköltség a 42 db. után a Monarchiában 30 kr.

FERENCZ JOZSEF
KESERÜVIZ-FORRÁS
Elismert mint legutósbabb valamennyi keserüviz közötti.
Dr. Leube W. a belgyógyászat tanára Erlangenben. „Nem okoz kelletlen mellékhatást, ha nagyobb adagban vétetik. Sőt még oly esetekben is, hol a belyákhártya izgatott, e viz fájdalom nélkül székletet okozott.” Erlangen, 1878.
Dr. Korányi Frigyes, tanár és kir. tandócos Budapestben. „Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat s emésztést.” Budapest, 1877.
Dr. Gebhardt Lajos, tanár és a Sz.-Rókus kórház igazgatója, Budapestben. — „Könnyen vétethetik és a többi budai vizekhez aránylag kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre.” Budapest, 1878.
Dr. Kiss Sándor, a Sz.-János kórház igazgatója Budapestben. „Valamennyi budai keserüviz között kellemes íze és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és bélhurtnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértelenségknél, aranyérről, étvágytalanságnál stb.” Budapest, 1877.
Dr. Bamberger Henrik, tanár és udv. tanácsos Bécsben. „Még hosszabb használatnál sincs semmiféle káros hatása.” 1878.
Dr. Meynert Th. az elmegyógytan tanára, kor-mánytanácsos Bécsben. „A mérsékelt adagok és azok kíméletes hatása által e kórda egybevágó heveny kórosaitól gyakran fontos okijavulatnak felelnek meg.” Bécs, 1879.
Ezen viz kapható minden gyógyszer-tár és fűszerár-kereskedésben és a forrás-igazgatóságnál Budapestben.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a volt **Maller-féle fiók-üzlethelyiséget** átrettük, hol is fehér- és színes férfi- ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők mindennemű szövött- s rövidáru cikkek, továbbá valódi király, potten-dorfi- s gumpoldskirchnei kötőpamut, selyem- és bársony-szalagok, selyem- és pamut-esernyők, beléseművek t. i. Organtin-, Monschin-, Schirting- és Chiffon dús választékban jutányos árték kaphatók, a midőn is a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve illő tisztelettel:

THEODOROVITS és CSIKÓS.

BORY JÓZSEF,

gazdasági gép- és lakatos-üzlete

buzapiac 18-ik szám Székesfejerváron.

Ajánlja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe és pártfogásába újonnan nyitott üzletét, vállalkozik mindennemű gazdasági gépek javítására, gőzkazán, gőzmozgonyokban, új tüszek-renyek készítését és behuzását, sorvott gépek javítását, mindenmü melom-munkákat, új szivattyúk beüzemelését s beállítását, ugy ezek javításait, továbbá minden néven nevezendő új épület- és javítási lakatosmunkákat, takaréktűzhelyek újonnan készítéseit s javításait, különösen ajánlom **szabadalmazott** ajtó-vasalásaimat, mely jobbra, úgyzinte balra egyaránt kinyithatók sít.

Megrendeléseket a leggyorsabban és legpontosabban teljesít jutányos áron.

Vasuti menetrend.

Budára reggel 4 ó. 15 p. délben 12 ó. 5 p. este 6 ó. 36 p. **Budáról** reggel 7 ó. 10 p. d. e. 11 ó. este 9 ó. 35 p.
Kanizsára reggel 9 ó. 22 p. d. u. 2 ó. 33 p. éjjel 11 ó. 56 p. **Kanizsáról** reggel 4 ó. 58 p. d. u. 2 ó. 6 p. éjjel 11 ó. 30 p.
Ujszónybe reggel 10 ó. 10 p. éjjel 12 ó. 23 p.
Ujszónyból d. u. 2 ó. — p. éjjel 11 ó. 37 p.
Veszprémbe reggel 9 ó. 27 p. d. u. 3 ó. — p.
Veszprémből reggel 9 ó. 7 p. d. u. 4 ó. 50 p.

Kitünő fagy-balzsam!

Biztos hatású *fagyás elleni* szert ajánl

SCHAUER LAJOS

gyógyszerész,

Karád (Somogy megye),

mely nemcsak a megfagyott testrészeket legrövidebb idő alatt megmenti a sokak által ismert fájdalmak és kellemetlenségektől, de az

ismételt megfagyástól is megóvja ezeket.

1 üveg ára 40 kr.

5 üveg megrendelésénél postailleték nem számítatik.

Alólírott ajánlja igen olcsó csókaköi és egyéb asztali és csemege borait
 1 liter 1876-iki csókai . . . 20 kr. | 1 liter 1872-iki csókaköi . . . 30 kr.
 1 „ 1878-iki csókai . . . 20 kr. | 1 „ 1868-iki vadli . . . 30 kr.
 1 liter 1878-iki csopaki vagy füredi . . . 16 kr.

Fajborokból: badaacsonyi kéknylell, badaacsonyi muskatály, kis-örsi, csopaki, küküllömenti (Erdély), tokai aszu és szomorodni borok, veres villányi, budai sashegyi, szegszárdi, egri, nemkülönbön **bel- és külföldi pezsgőborok**

a legjutányosabb árak mellett adatkak el.

Tisztelettel

Lichtneckert Antal,

nádor-utca Szepelt-ház.

1880. évi januártól egy és fél literes üvegek darabonként 10 kron számítatnak be s vétetnek vissza.

Megrendelések helyben házhoz küldetnek.

MINDEDDIG UTOLÉRHETLEN.

Cs. kir. szabadalmazott valódi tisztított

csukamáj-olaj

MAAGER VILMOS tanártól Bécsben.

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva és jóváhagyva — könnyen emészthetőége miatt gyermekeknek különösen ajánlható, — s mint természeti legjobb* tisztá és hatályossága által elismert szer, — a leghatásosabb gyógyszerrel bir reil- és tüdőbajok, görvény-, sömör-, fekély-, bőrküütségek, mirigy betegségek és gyengélkedések ellen. — Egy palaez ár 1 ft. Kapható valódi minőségben gyári raktáromban Bécsben Heumarkt 3.** valamint minden gyógyszerert és nagyobb vegyeskereskedésben.

Székesfejervárott: Disbálla György, Braun J. Say R. gyógytárában. Pápan: Tschuppen A, Bernmüller Józ. keresk. és Gebäck Gynálánál. Vaalon: Heissler Gy. gyógytárában. Veszprémbe: Rohner testvérek keresk. Zalaezerszegen: Izso P. gyógytárában. Gyórot: Sztanek Istvánnál és Singer K-nál. Pécsert: Simon Jánosnál, Bellováron: Szaboda Rezső gyógytárában. Zágrábban: Schwarz F.-nél.

* ÓVÁS! Újabb időben észlelhető, hogy több czég — közönséges tisztátalan máj-halsirt, háromszögüi üvegekben — Maager valódi tisztított Dorsch-csukamáj-olaj gyanánt árusít. Ily rászédések és megalásokat kikérlelendő — kéretek a nagyérdemű közönség csak azon üvegeket valódiaknak elismerni, melyeken, illetőleg a címragasz és használati utasításon a „Maager“ név található.

** Ugyanott létezik az osztrák-magyar birodalom részére a schaffhauseni „nemzetközi sebkötő-gyár“ főraktára, nemkülönbön a new-yorki czég Hall és Ruckel „Sozodon gyár“ s a Hartenstein és társa Chemnitz „leguminoze gyára“ főraktára.

goldene Medaillen und Ehren-Diplome.

NUR ECHT.

wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt.

LIEBIG Company's Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

Central-Dépôt der Compagnie Liebig für Oesterreich-Ungarn

CARL BERCK

k. k. österr. Hoflieferanten

WIEN, I., Wollzeile 9.

Goldene Medaillen und Ehren-Diplome.

Zu haben in **Stuhlweissenburg** bei Paul Flitsch's Sohn, Ant. Lichtneckert, Mor Reichard & Comp., Pisky Laszlo, Carl Roszberger und bei dem Apotheker Broszmann Elek. Ferner in **WESZPRIM** bei Th. Gutthard Sohn.

Legujabb naptárak az 1880-ik évre,

kaphatók:

Klöckner Péter

könyvkereskedésében Székesfejervárott.

	frt kr.		frt kr.
Az Athenaeum nagy képes naptára	1 —	Chemischer-Kalender	1 20
István bácsi naptára	50	Kodolányi. gazdasági zsebnaptár .	2 —
Protestans új képes naptár	50	Hölgyek naptára, aranymetszéssel	1 80
Falusi gazda naptár, szerkeszti Mádai I.	80	Nemzeti kalendárium	80
Lidérc naptár, képekkel	60	Családi képes naptár	40
Honvéd naptár	60	Nagy képes naptár	80
Népszázló naptár, szerk. Aldor I.	40	Pénztárca naptárak	20
Kossuth naptár, szerk. Honfi T.	40	„ „ réz fedéllel	60
Deák Ferencz naptár	50	Fali naptárak, 16, 20, 30—40 krig	—
Eötvös naptár, tanferfiak és tanügybarátok részére	50	Oesterreichischer Volks-Kalender .	80
Budapesti képes naptár	80	Vogl's „ „	60
Székesfejervári naptár	80	Steffens „ „	60
Faust-Kalender	80	Krakauer Schreib-Kalender	—
Neumeister-Herburger Auskunfts-Kalender	50	Grosser Bilder-Kalender	40
Nemzeti nagy képes naptár, (azelőtt „Jóbarát“)	1 —	Oesterreichischer Forst Kalender .	1 60
Nők naptára, szerk. Beniczky Irma	60	Löbe, Kalender für Haus u. Landwirthe	1 60
Borászati naptár, szerk. Nyáry F.	40	Jarisch, Illustr. kath. Volkskalender	54
Nevelésünk, új humorisztikus napt.	40	Nader. Medizinal-Kalender	1 60
Határozó naptár, kötve	1 20	Notiz-Kalender für die Elegante Welt	1 20
Naptári jegyzék könyvecske, gazdák számára	1 20	Feine Welt, Tage- u. Notizbuch .	1 25
Erdészeti naptár	1 80	Wittelschöffer's Taschenbuch für Civilärzte	1 60
Orvosi zsebnaptár, szerk. Hochbalt K.	1 20	Eisenbahn-Kalender für Eisenbahn Beamte	1 20
Jegyzék napló, ügyvédek számára szerk. Siegmund	1 20	Fromme's Taschen-Kalender für den kath. Clerus	1 50
Zsebnaptár, tanítók számára szerk. György Aladár	1 20	Bau-Almanach	1 60
Jegyzék napló, gazdák számára szerk. Mádai I.	1 20	Wiener Damen-Almanach	1 25
Wajdits József kis képes népnapt.	25	Dr. Holzer's Aerztlicher Taschen-Kalender	1 60
Wajdits József nagy képes népnaptára	40	Taschen-Kalender für die Öster. Haus- u. Landwirthe	1 —
Tanügyi zsebkönyv	1 20	Rosegger, Das neue Jahr	60
Jogász naptár	1 20	Waldheim's Comptoir-Handbuch .	1 —
Neuester Auktion Schreib-Kal.	25	Feuser, Kalender für Landwirthe .	50
Constitutioneller-Kalender	15	Öster.-Ung. Eisenbahn-Kalender .	1 60

Ezenkívül még sok itt fel nem sorolt nagyobb s kisebb magyar, német naptárak, fali- s szaktató-naptárak, jegyzék-naptárak, tárcza és pénztárca naptárak legnagyobb választékban kaphatók.

Vidéki megrendelések postai utánvét mellett legpontosabban teljesítetnek.

A magyar, német s külföldi irodalom termékeivel díszan felszerelt könyvkereskedésemet a n. é. helybeli s vidéki közönség figyelmébe ajánlom nagyok mely tisztelettel

Klöckner Péter, könyvárus.

P. P.

Ich habe mich entschlossen, diesen Winter unter den Käufern von Spielwerken eine **Prämien-Vertheilung** zu veranstalten; es soll mich freuen, wenn dieselbe Anklang findet und recht Viele, die vielleicht der **Bequemlichkeit halber, oder aus irgend einem andern Grunde** sich ein Spielwerk in ihrer Nähe anzukaufen gedenken, sich dadurch veranlasst finden, dasselbe direct aus meiner Fabrik zu beziehen.

Ich habe 100 Gegenstände im Betrage von Francs 20,000 gewählt, und er hielt vom 1 November a. c. bis 1. April 1880 jeder Käufer einer Spieldose von Francs 25 einen Prämien-schein gratis, von Francs 50 zwei, von Francs 100 vier, u. s. w.

Die Ziehung findet statt den 30 April 1880, unter Beizühung von drei Zeugen und es erhält jeder Käufer die Ziehungsliste direct und franco zugesandt.

Es werden von diesen Prämien-scheinen **keine** verkauft, sondern dieselben einzig und allein den Käufern meine Spielwerke zugetheilt. Wie schon oben bemerkt, ist der Zweck dieser Prämien-Vertheilung nur der, **diejenigen** Liebhaber von Spielwerken, welche mit sich selbst wegen der **Bezugsquelle** unentschlossen, zu veranlassen, ihren Auftrag mir zu ertheilen.

Es eignen sich diese Prämien-scheine für die Käufer grösserer Werke übe dies zu Gelegenheitsgeschenken ganz besonders.

Nr.	Fr.
1. 1 selbstspielendes electricisches Clavier , ein grosses Kunstwerk, mit 12 sehr langen Stücken (das Clavier kann nach Belieben auch mit der Hand gespielt werden)	7,000
2. 1 grosses Spielwerk mit Orgeltönen , 12 Stücke spielend	1,500
3. 1 id. id. id. 6	1,000
4. 1 Spielwerk , 8 Stücke spielend, mit Trommel, Glockenspiel und Castagnetten	400
5. 1 kleines Drehpiano für Kinder	200
6. 1 id. id. id.	200
7. 1 kleiner Trompeter zum Drehen, für Kinder	100
8. 1 id. id. id.	100
9. 1 bewegliche Figur mit Musik, zum Drehen, für Kinder	70
10. 1 id. id. id.	70
11. 1 wunderschöner, feinst geschnitzter Vogelbauer (Volière) mit Aquarium und reich geschnitztem Tisch mit Füßen, Höhe 2 Meter; (ein seltenes Prachtstück von Holzschnitzerei)	1,500
12. 1 sehr schöner Vogelbauer mit Storch, feinst geschnitz (Höhe 1 1/2 Meter) und mit Musik, 6 Stücke spielend	750
13. 1 Stuhl , (Frie-Deu), feinst geschnitz, 4 Stücke spielend	250
14. 1 id. id. id.	250
15. 1 Globus , 2 Stücke spielend	100
16. 1 id. id. id.	100
17. 1 Cigarrenstock mit Bären, geschnitz, 3 Stücke spielend	80
18. 1 Tabakfass id. id. 2	80
19. 1 Paar wunderschöne geschnitzte Leuchter (Candelabres), 4 Stücke spielend	390
20. 1 Tableau mit natürlichen Binnen (Edelweiss etc.) und geschnitztem Nahmen, 3 Stücke spielend	180
21. 1 Oelgemälde mit sein geschnitztem Nahmen, 2 Stücke spielend	180
22. 1 id. id. id.	100
23. 1 Toiletten-Tisch , feinst geschnitz, 4 Stücke spielend	300
24. 1 wunderschön geschnitzte Schmuck-Cassette (ein Kunstwerk von Holzschnitzerei), 4 Stücke spielend mit Mandoline extra	500
25. 1 Paar ganz grosse Blumenvasen , feinst geschnitzte, 4 Stücke spielend	400
26. 1 feinst geschnitzte Uhr zum Hängen, mit 8 Tage gehendem Uhrwerk	500
27. 1 geschnitzte Uhr zum Hängen mit Hahnenschrei	300
28. 1 Blumenständer gross Format, feinst geschnitz	350
29. 1 id. id. id.	150
30. 1 Assostiment Schweizer-Ansichten (Photographien)	200
31. 1 id. id. id.	200
32. 1 id. id. id. (Oelmalerei)	250
33. 1 id. id. id.	250
34. 1 id. id. seine Schweizer-Stickerien	500
35.—100. 66 Stück Spieldosen , 2 Stücke spielend mit Expression à Fr. 25.—	1,650

Der Gewinner des electricischen Claviers (etnes Wunderwerkes hat an mich ebenfalls eine Prämie von Francs 500 zu zahlen, zur theilweisen Deckung der Auslegen.

J. H. HELLER,
Bern (Schweiz).